SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1332

av Birgitta Ohlsson (C)

Införande av lex Shahida

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att inrätta en lex Shahida och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Hedersrelaterat våld, trakasserier och förtryck är grova kränkningar av individers mänskliga rättigheter och bör kraftfullt bekämpas i vårt samhälle. Varje flicka, kvinna, pojke och man ska ha rätten att som individ själv forma sina drömmar, välja sitt liv, yrke, kultur, religion, partner, vänner, fritidsintressen, utbildning och klädsel.

Det är positivt att regeringen i juni 2026 presenterade en nationell handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck som ska löpa fram till 2028. Många viktiga insatser kommer att implementeras de kommande åren. Men det finns akuta brister i detta nu inte minst på lokal nivå. I en enkät som Sveriges Radio gjorde 2025 till landets 290 kommuner saknade närmare en tredjedel av de 148 socialtjänster som svarat en skriftlig handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck. Många uppgav även att de saknade en kontaktperson eller dylik liknande roll som har erfarenhet eller relevant utbildning på fältet.

Faktum är att många socialtjänster runt om i de svenska kommunerna fortfarande saknar skriftliga handlingsplaner mot hedersrelaterat våld och förtryck som kan fungera som en tydlig strukturell guide i arbetet. Kunskapsluckorna på socialkontoren är dessutom på sina håll bristfällig, räddhågsenheten stor och arbetet upprätthålls stundom av enskilda engagerade eldsjälar snarare än solida upparbetade system. Det måste skapas en mer robust lokal infrastruktur för att motverka hedersvåld- och förtryck.

De senaste åren har vi haft flera uppmärksammade fall av hedersförtryck där när det lokala arbetet fallerat, de tidiga larmen inte tagits på tillräckligt stort allvar och enskilda individer vars fall var kända bland socialtjänsten fallit mellan stolarna och slutat med hedersmord. Den 20-åriga Reza Hoseini, som mördades på en buss i Kiruna av en pappa och hans två tonårssöner i syfte att bevara familjens heder. Den 50-åriga kvinnan i Mölnlycke som knivhöggs till döds av sin exmake vid en återvinningsstation, då exmaken inte accepterade att hon ville gifta om sig med en svensk. Och fallet häromåret med 22-åriga Shahida med rötter i Afghanistan som mördades av sin pappa och bror i hemkommunen i småländska Lessebo. Hedersförtrycket hon drabbades av startade redan i ung ålder och under gymnasietiden blev hennes fall uppmärksammat av lokala myndigheter. Samtliga dessa fall har gemensamt att socialtjänsten i deras respektive kommuner väl känt till deras svåra situation med ett liv präglat av hedersförtryck.

I Sverige har vi Lex Maria och Lex Sarah som har införts inom sjukvården respektive äldreomsorgen. Lex Maria är kopplad till vårdskador inom hälso- och sjukvården, medan Lex Sarah gäller primärt gäller missförhållanden inom omsorg och socialtjänst. År 2022 infördes dessutom en Lex Fadime - en särskild straffskärpningsregel för brott som begås med hedersmotiv - något som undertecknad med flera motionerat om ett tiotal år tidigare i riksdagen.

Vi behöver gå vidare och införa en Lex Shahida för att bättre kunna gå till botten med de fall där socialtjänsten i kommuner väljer inte gett de framförallt kvinnor som söker hjälp för hedersförtryck det skyddet de behöver.

Birgitta Ohlsson (C)